

การศึกษาสภาพและปัญหาการดำเนินการนิเทศการสอนของโรงเรียนในสังกัด
เขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 1 กลุ่มที่ 2

A STUDY OF THE STATE AND PROBLEMS OF INSTRUCTIONAL SUPERVISION IN SCHOOLS
UNDER THE SECONDARY EDUCATIONAL SERVICE AREA OFFICE 1 IN 2nd GROUP

นางสาวปิยาพัชร ศักดิ์สิทธิ์ *

Piyapat Saksith

รองศาสตราจารย์ ดร. จุไรรัตน์ สูดรุ่ง **

Assoc. Prof. Jurairat Sudrung, Ph.D.

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสภาพและปัญหาการดำเนินการนิเทศการสอนของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 กลุ่มที่ 2 ประชากร คือ โรงเรียนในสังกัด จำนวน 9 โรงเรียน ผู้ให้ข้อมูล คือ รองผู้อำนวยการกลุ่มบริหารวิชาการ หัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ และผู้นิเทศ จำนวน 90 คน เครื่องมือเป็นแบบสอบถาม วิเคราะห์ข้อมูลโดยแจกแจงความถี่ หาค่าร้อยละ

ผลการวิจัยพบว่า 1) ด้านการเตรียมการนิเทศการสอน มีการแต่งตั้งกรรมการดำเนินการชุดเดียวกับกรรมการวิชาการของโรงเรียน ส่วนใหญ่เป็นหัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ และเลือกผู้ที่มีประสบการณ์สอนนาน ทำหน้าที่สังเกตการสอน วางแผนโดยใช้ปัญหาการสอน มีการอบรมก่อนการนิเทศ เตรียมแผนการสอนและใช้เครื่องมือแบบผสมผสาน ปัญหาที่พบคือไม่สามารถจัดตารางเวลาให้เหมาะสม 2) ด้านการดำเนินการนิเทศการสอน ส่วนใหญ่ใช้การสังเกตการสอนเพื่อรวบรวมข้อมูลวิธีการสอน และส่งเสริมด้วยการให้คำปรึกษา ติดตามโดยบันทึกหลังการสังเกตการสอนและให้ข้อมูลผลสะท้อนกลับโดยการแจ้งผลด้วยวาจา ปัญหาที่พบคือผู้นิเทศมีภาระงานมากจึงไม่สามารถนิเทศการสอนได้ต่อเนื่อง 3) ด้านการประเมินผลการจัดการนิเทศการสอน มีการแต่งตั้งกรรมการดำเนินการนิเทศเป็นผู้ประเมินโดยประเมินแบบเป็นทางการและใช้แบบสังเกตการปฏิบัติงานของครู ปัญหาที่พบคือขาดการนำผลไปใช้ในการปรับปรุงพัฒนา

*นิสิตมหาบัณฑิตสาขาวิชานิติศาสตร์และการศึกษาและพัฒนาหลักสูตร ภาควิชานโยบาย การจัดการและความเป็นผู้นำทางการศึกษา
คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

*Graduate Student of Supervision and Curriculum Development Division, Department of Educational Policy Management, and Leadership, Faculty of Education, Chulalongkorn University

E-mail Address: piyapat.pinn@gmail.com

**อาจารย์ประจำสาขาวิชานิติศาสตร์และการศึกษาและพัฒนาหลักสูตร ภาควิชานโยบาย การจัดการและความเป็นผู้นำทางการศึกษา
คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

**Lecturer of Supervision and Curriculum Development Division, Department of Educational Policy Management, and Leadership, Faculty of Education, Chulalongkorn University

E-mail Address: jurairat.su@chula.ac.th

ISSN 1905-4491

Abstract

The research purpose was to study the state and problems of instructional supervision in schools under the Secondary Educational Service Area Office 1 in the 2nd group. The population used in this study was comprised of 90 people including academic administrators, heads of subject areas and supervising teachers. The research tool was a checklist questionnaire. The analysis of the data used a software package. The statistics used for data analysis were frequency and percentage.

The research found that: 1) The preparation of the instructional supervision, the supervising committee, and the academic staff consisted of the heads of subject areas and those who have had significant experience in teaching. Their function is to conduct classroom observation, teaching problem-based planning, pre-supervision seminars, and lesson plan preparation. The supervision instruments were qualitative and quantitative observation instruments. The main problem of this aspect was an inappropriate time schedule. 2) For instructional supervision, the technique used was classroom observation which was used to collect information on teaching methodology. Schools supported this endeavor by giving advice and followed up with providing observation records and verbal feedback. The problem of this aspect was discontinuous supervision. 3) The evaluation of the instructional supervision committee evaluated the processes of instructional supervision by using the teaching observation instruments. The problem of this aspect was not using the result of the evaluation to improve instructional supervision.

คำสำคัญ: การนิเทศการสอน / สภาพการนิเทศ / ปัญหาการนิเทศ

Keyword : Instructional supervision / States of supervision / Problem of supervision

บทนำ

ผลการพัฒนาการศึกษาในช่วงปี 2552 – 2559 ระบุว่า การพัฒนาการศึกษาประสบความสำเร็จในหลายด้าน และยังมีอีกหลายด้านที่ยังเป็นปัญหา โดยเฉพาะด้านประสิทธิภาพของการจัดการเรียนการสอน การบริหารจัดการและการใช้จ่ายงบประมาณทางการศึกษา ซึ่งเป็นปัญหาที่ต้องได้รับการปรับปรุงเป็นลำดับแรก เพราะการใช้จ่ายงบประมาณเพื่อการศึกษาของไทยนั้นได้รับค่อนข้างสูงแต่ใช้จ่ายเพื่อพัฒนาผู้เรียน พัฒนาการเรียนการสอน และพัฒนาครูค่อนข้างน้อย (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2560) ทั้งนี้ ปัญหาดังกล่าวต้องได้รับการปรับปรุงและแก้ไขอย่างเร่งด่วน โดยมุ่งส่งเสริมและพัฒนาผู้เรียน การเรียนการสอน และพัฒนาครูเป็นสำคัญ จึงมีการกำหนดกรอบแนวทางร่าง Roadmap ปฏิรูปการศึกษาในช่วงปี 2558 – 2564 ขึ้น โดยเน้นการพัฒนาตั้งแต่ขั้นคัดเลือกบุคลากรเข้าสู่กระบวนการผลิตครู จนกระทั่งมีการติดตาม ประเมินผลแบบกัลยาณมิตร ตลอดกระบวนการทั้งการผลิตและการประกอบวิชาชีพครู (คณะทำงานปฏิรูปการศึกษาของที่ประชุมอธิการบดีแห่งประเทศไทย, 2557)

การนิเทศการสอนเป็นกระบวนการปฏิบัติงานร่วมกันโดยการช่วยเหลือ สนับสนุนส่งเสริมกันและกันระหว่างผู้นิเทศและผู้รับการนิเทศหรือระหว่างเพื่อนครู เพื่อพัฒนาหรือปรับปรุงคุณภาพการจัดการเรียนการสอนของครู เพื่อสร้างประสิทธิผลของนักเรียน (วัชรฯ เล่าเรียนดี, 2556) ทำให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับที่วัชรฯ เครือคำอ้าย (2558) กล่าวถึงความสำคัญของการนิเทศการสอนว่า การนิเทศการสอนเป็นการมุ่งส่งเสริมให้ครูผู้รับการนิเทศได้พัฒนาการสอนของตนให้ดีขึ้น ภายใต้การดูแลของผู้นิเทศอย่างใกล้ชิด นอกจากเป็นการพัฒนาครูให้เจริญก้าวหน้าในวิชาชีพแล้ว ยังส่งผลต่อนักเรียนโดยตรง อีกทั้งอัญชลี ธรรมะวิธิกุล (2552) ได้อธิบายถึงความสำคัญของการนิเทศการสอนว่า การนิเทศการสอนช่วยให้เกิดความเปลี่ยนแปลงในองค์กร ช่วยให้ครูมีความทันสมัย และยังสามารถแก้ไขปัญหาเพื่อให้การจัดกิจกรรมการเรียนรู้เกิดการพัฒนา รวมทั้งเป็นสิ่งจำเป็นต่อการช่วยเหลือครูในการเตรียมจัดกิจกรรมการเรียนรู้ดังจุดมุ่งหมายของการนิเทศการสอนที่ Glathorn (1984, อ้างถึงใน วัชรฯ เล่าเรียนดี, 2556)

กล่าวว่า การนิเทศการสอนมีจุดมุ่งหมายเพื่อสร้างสิ่งที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาครูด้วยวิธีการหลากหลายให้ครูได้เรียนรู้จากการวิเคราะห์และสะท้อนการเรียนการสอนในห้องเรียนของตนเองเกิดความช่วยเหลือในวิชาชีพ จึงสามารถใช้การนิเทศการสอนมาพัฒนาและแก้ไขปัญหาคูได้

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 1 กรุงเทพมหานคร มีภารกิจในการส่งเสริมสนับสนุนการจัดการศึกษาของสถานศึกษาในสังกัดจำนวน 67 โรงเรียน จำนวนครูทั้งหมด 5,109 คน (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 1, 2560) เพื่อให้การบริหารจัดการและการดูแลกลุ่มโรงเรียนเป็นไปด้วยความสะดวกและเป็นระเบียบมากขึ้นจึงมีการแบ่งกลุ่มโรงเรียนเครือข่ายเป็นกลุ่มที่ 1 – 6 ตามบริบทสภาพทางภูมิศาสตร์ ขนาดและที่ตั้งของโรงเรียนซึ่งสอดคล้องตามประกาศสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1, 2560) เมื่อผู้วิจัยศึกษารายงานผลการทดสอบระดับชาติขั้นพื้นฐาน O-NET ของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 1 จำนวน 67 โรงเรียน ย้อนหลัง 2 ปี คือ ปีการศึกษา 2559 และปีการศึกษา 2560 พบว่า โรงเรียนที่มีผลการทดสอบอยู่ในระดับต่ำกว่าค่าเฉลี่ยระดับประเทศส่วนใหญ่เป็นโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 1 กลุ่มที่ 2 โดยมีจำนวน 9 โรงเรียนจากทั้งหมด 14 โรงเรียน คิดเป็น 64.28 % และเมื่อเปรียบเทียบผลการทดสอบระดับชาติขั้นพื้นฐาน (O-NET) ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ในกลุ่มพบว่า มีโรงเรียนจำนวน 5 แห่งที่มีผลการทดสอบลดลงอย่างต่อเนื่อง (กลุ่มวัดและประเมินผล สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1, 2561)

นอกจากนี้ จากการศึกษารายงานการประเมินคุณภาพภายนอก รอบ 3 (ช่วงปี 2554 – 2558) ของโรงเรียนในกลุ่มดังกล่าว พบว่า ในรายงานมีการระบุข้อเสนอแนะให้พัฒนางานนิเทศการสอน โดยจัดให้มีการนิเทศการสอนให้เป็นระบบ มีการนิเทศติดตามการจัดการเรียนรู้ และนำผลการนิเทศการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนมาวางแผนพัฒนาครู ตลอดจนให้มีการประเมินการสอนอย่างสม่ำเสมอ (สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา, 2559)

ผู้วิจัยจึงมีความสนใจศึกษาสภาพและปัญหาการดำเนินการนิเทศการสอนของโรงเรียนในสังกัดเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 1 กลุ่มที่ 2 เพื่อนำผลการวิจัยไปเป็นแนวทางในการวางแผนพัฒนาและส่งเสริมให้มีการดำเนินการนิเทศการสอนในโรงเรียนให้มีประสิทธิภาพและเหมาะสมกับบริบท สร้างขวัญกำลังใจให้ครูได้พัฒนาตนเองทั้งด้านความรู้ ทักษะและประสิทธิภาพในการทำงาน ส่งผลให้นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้น

วัตถุประสงค์

เพื่อศึกษาสภาพและปัญหาการดำเนินการนิเทศการสอนในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 1 กลุ่ม 2

วิธีดำเนินการวิจัย

ขอบเขตของการวิจัย

ในการศึกษาครั้งนี้ ผู้วิจัยศึกษาการดำเนินการนิเทศการสอนของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 กลุ่ม 2 มีขอบเขตการวิจัย ดังนี้

1. ขอบเขตด้านประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ โรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 1 กลุ่มที่ 2 จำนวน 9 โรงเรียน

กลุ่มผู้ให้ข้อมูล ได้แก่ รองผู้อำนวยการกลุ่มบริหารวิชาการ ครูหัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ ครูผู้นิเทศการสอนโรงเรียนละ 1 คน รวมทั้งสิ้น 90 คน

2. ขอบเขตด้านเนื้อหา

การศึกษาครั้งนี้มุ่งศึกษาการดำเนินการนิเทศการสอนของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา เขต 1 กลุ่มที่ 2 โดยปรับจากแนวคิดการดำเนินการนิเทศการสอนของ Harris (1985) 3 ชั้น ได้แก่

- 1) การเตรียมการจัดการนิเทศการสอน
- 2) การดำเนินการนิเทศการสอน
- 3) การประเมินผลการจัดการนิเทศการสอน

ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ โรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา เขต 1 กลุ่มที่ 2 จำนวน 9 โรงเรียน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นแบบสอบถามเรื่อง การดำเนินการนิเทศการสอนของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา เขต 1 กลุ่มที่ 2 จำนวน 1 ชุด โดยแบ่งเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ เพศ ตำแหน่ง อายุ วุฒิการศึกษา ประสบการณ์ในการสอน แหล่งเรียนรู้เกี่ยวกับการนิเทศการสอน เป็นแบบสอบถามชนิดตรวจสอบรายการ (Checklist)

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับการดำเนินการนิเทศการสอน ซึ่งเป็นแบบสอบถามแบบชนิดตรวจสอบรายการ (Checklist) ประกอบด้วย 3 ด้านปรับจากแนวคิดการนิเทศการสอนในโรงเรียนของ Harris (1985) ได้แก่

- 1) การเตรียมการจัดการนิเทศการสอน
- 2) การดำเนินการนิเทศการสอน
- 3) การประเมินผลการจัดการนิเทศการสอน

ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะและความคิดเห็นด้านอื่นๆ ด้านการดำเนินการนิเทศการสอน เป็นแบบสอบถามปลายเปิด

ขั้นตอนการสร้างเครื่องมือ

ผู้วิจัยสร้างเครื่องมือตามลำดับขั้นตอน ดังนี้

1. ผู้วิจัยศึกษากรอบแนวคิด ทฤษฎี หลักการ และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเพื่อทำเครื่องมือ
2. กำหนดขอบเขตของข้อความคำถามปรับตามแนวคิดการนิเทศการสอนในโรงเรียนของ Harris (1985) แบ่งเป็น 3 ด้าน ได้แก่ 1) การเตรียมการจัดการนิเทศการสอน 2) การดำเนินการนิเทศการสอน 3) การประเมินผลการนิเทศการสอน
3. สร้างข้อความคำถามตามขอบเขตที่กำหนด
4. นำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นเสร็จแล้วเสนอต่อ คณะกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ 3 ท่าน เพื่อตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหาและนำข้อเสนอแนะมาแก้ไขปรับปรุง โดยมีค่าความตรงเชิงเนื้อหาเท่ากับ 1.00
5. นำแบบสอบถามที่ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบแล้วมาปรับปรุงแก้ไขและจัดพิมพ์เป็นแบบสอบถามฉบับสมบูรณ์สำหรับใช้เป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อการวิจัยต่อไป

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ในการดำเนินการวิจัย เรื่อง การดำเนินการนิเทศการสอนของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา เขต 1 กลุ่มที่ 2 ผู้ดำเนินการวิจัย ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลตามขั้นตอนดังนี้

1. ผู้วิจัยติดต่อทำหนังสือขอความร่วมมือในการเก็บข้อมูล จากสาขาวิชานิเทศการศึกษาและพัฒนาหลักสูตร คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย เพื่อขอความอนุเคราะห์จากผู้อำนวยการโรงเรียนที่เป็นผู้ให้ข้อมูล
2. ผู้วิจัยจัดส่งแบบสอบถาม พร้อมหนังสือขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูลไปยังผู้อำนวยการโรงเรียนที่เป็นผู้ให้ข้อมูลด้วยตนเอง โดยกำหนดวันขอรับคืนจากเจ้าหน้าที่ของโรงเรียน
3. ผู้วิจัยรับแบบสอบถามคืนจากโรงเรียนที่เป็นผู้ให้ข้อมูล มีอัตราการตอบกลับร้อยละ 84.44
4. ผู้วิจัยรวบรวมแบบสอบถาม จากโรงเรียนที่เป็นผู้ให้ข้อมูลมาตรวจสอบความสมบูรณ์ เพื่อนำไปวิเคราะห์ข้อมูลต่อไป

การวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถาม โดยการคำนวณค่าทางสถิติโดยใช้โปรแกรม Microsoft Excel สำหรับการวิเคราะห์ข้อมูลต่อไปนี้

ตอนที่ 1 สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม วิเคราะห์โดยการแจกแจงความถี่และการหาค่าร้อยละ เสนอในรูปแบบตารางประกอบคำบรรยาย

ตอนที่ 2 การวิเคราะห์ข้อมูลภาพรวมเกี่ยวกับ การดำเนินการนิเทศการสอนของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 กลุ่มที่ 2 โดยแจกแจงความถี่และหาค่าร้อยละ และเสนอในรูปแบบของตารางประกอบคำบรรยาย

ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะและความคิดเห็นด้านอื่นๆ ด้านการดำเนินการนิเทศการสอน ใช้การวิเคราะห์เนื้อหา โดยพิจารณาจำแนกกลุ่มตามความคิดเห็น และสรุปนำเสนอในรูปแบบของการบรรยาย

ผลการวิจัย

ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม พบว่า เป็นเพศหญิง คิดเป็นร้อยละ 61.84 ส่วนใหญ่มีอายุ 30 – 50 ปี (ร้อยละ 64.47) ด้านวุฒิการศึกษา พบว่า ส่วนใหญ่มีวุฒิการศึกษาระดับปริญญาโท (ร้อยละ 76.32) ส่วนใหญ่เป็นหัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ (ร้อยละ 80.2) เมื่อจำแนกตามประสบการณ์ทำงาน พบว่า ส่วนใหญ่มีประสบการณ์การทำงาน 5-10 ปี (ร้อยละ 30.26) ด้านความรู้ความเข้าใจเรื่องการนิเทศการสอน ส่วนใหญ่มีความรู้ (ร้อยละ 92.11) ส่วนใหญ่ได้รับความรู้ความเข้าใจจากการศึกษาดูงาน (ร้อยละ 57.89)

ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับการดำเนินการนิเทศการสอนของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 กลุ่ม 2 แบ่งออกเป็น 3 ด้าน ดังนี้

1. ด้านการเตรียมการนิเทศการสอน

1.1 การแต่งตั้งคณะกรรมการดำเนินการนิเทศการสอน

ผลการวิจัยพบว่า ส่วนใหญ่มีการแต่งตั้งคณะกรรมการดำเนินการนิเทศการสอนคิดเป็นร้อยละ 98.68 โดยเป็นคณะกรรมการชุดเดียวกับกรรมการวิชาการของโรงเรียน ประกอบด้วยหัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ รองผู้อำนวยการกลุ่มบริหารวิชาการ และหัวหน้างานนิเทศ การคัดเลือกคณะกรรมการดำเนินการนิเทศพิจารณาเลือกผู้มีประสบการณ์สอนนาน ด้านหน้าที่ของคณะกรรมการดำเนินการนิเทศการสอน พบว่า ส่วนใหญ่หน้าที่ประกอบด้วย การสังเกตการสอน รองลงมาเป็นการให้คำปรึกษาแนะนำ และสนับสนุนครูตามลำดับ

1.2 การวางแผนการนิเทศการสอน

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับการวางแผนการนิเทศการสอน พบว่า มีการวางแผนการนิเทศการสอน คิดเป็นร้อยละ 96.05 ซึ่งดำเนินการโดยคณะกรรมการดำเนินการนิเทศการสอน โดยพิจารณาจากข้อมูล

สภาพปัญหาการจัดการเรียนการสอนในโรงเรียน รองลงมาคือผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และความต้องการของบุคลากรตามลำดับ และให้ความรู้แก่บุคลากรที่เกี่ยวข้องก่อนการนิเทศ ด้วยการจัดอบรมสัมมนา อภิปรายแลกเปลี่ยนเรียนรู้ รวมถึงมีการเตรียมวัสดุ อุปกรณ์ในการนิเทศโดยเตรียมแผนการสอน รองลงมาคือ หลักสูตร และคู่มือครู ตามลำดับ

1.3 การเตรียมเครื่องมือในการนิเทศการสอน

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลด้านการเตรียมเครื่องมือในการนิเทศการสอน พบว่า มีการเตรียมเครื่องมือ มีการเตรียมเครื่องมือ คิดเป็นร้อยละ 90.79 ส่วนใหญ่ผู้ให้ข้อมูลเป็นผู้ใช้เครื่องมือโดยตรง รองลงมาคือเป็นผู้สร้างเครื่องมือ และเป็นผู้วางแผนการใช้เครื่องมือตามลำดับ โดยเครื่องมือที่ใช้ส่วนใหญ่เป็นแบบผสมผสานทั้งเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ

1.4 ปัญหาด้านการเตรียมการนิเทศการสอน

ผลการวิจัย พบว่า มีปัญหา คิดเป็นร้อยละ 81.58 ซึ่งปัญหาส่วนใหญ่ที่พบในขั้นเตรียมการนิเทศการสอนหรือการวางแผนการนิเทศ คือ ไม่สามารถจัดตารางเวลาในการนิเทศการสอนให้เหมาะสมกับภาระงานของครูและผู้นิเทศ รองลงมาคือขาดการสร้างความเข้าใจอันดีระหว่างผู้นิเทศกับครู และผู้นิเทศและครูไม่ตระหนักถึงความสำคัญของการนิเทศการสอนตามลำดับ

2. ด้านการดำเนินการนิเทศการสอน

2.1 เทคนิควิธีการที่ใช้ในการนิเทศการสอน

ด้านเทคนิคและวิธีการที่ใช้ในการนิเทศการสอน พบว่า ส่วนใหญ่ใช้การสังเกตการสอน คิดเป็นร้อยละ 86.84 รองลงมาคือ การให้คำปรึกษา และการนิเทศแบบพี่เลี้ยงตามลำดับ โดยผู้นิเทศรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับกระบวนการสอน พฤติกรรมการสอน และพฤติกรรมนักเรียนตามลำดับ ด้านวิธีการส่งเสริมและสนับสนุนการดำเนินการนิเทศการสอน พบว่า ส่วนใหญ่ให้คำปรึกษาแนะนำ คิดเป็นร้อยละ 56.58 รองลงมาคือ อบรมพัฒนาครู และสร้างขวัญกำลังใจ

2.2 การนิเทศติดตามผลการดำเนินการ

การวิจัยพบว่า มีการนิเทศติดตาม คิดเป็นร้อยละ 96.05 โดยส่วนใหญ่ใช้วิธีการบันทึกผล หลังการสังเกตการสอน รองลงมาคือ ให้ข้อมูลสะท้อนกลับ (Feedback) แก่ครู คิดเป็นร้อยละ 77.63 และประชุมปรึกษาหารือคณะกรรมการนิเทศการสอน คิดเป็นร้อยละ 39.47 ตามลำดับ ทั้งนี้ให้ข้อมูลสะท้อนกลับ (Feedback) แก่ครู โดยแจ้งด้วยวาจาเป็นรายบุคคล

2.3 ปัญหาการดำเนินการนิเทศการสอน

การวิจัยพบว่า โรงเรียนส่วนใหญ่มีปัญหา คิดเป็นร้อยละ 76.32 ซึ่งปัญหาที่พบในระหว่าง การดำเนินการนิเทศการสอนส่วนใหญ่ คือ ผู้นิเทศมีภาระงานมากจึงไม่สามารถนิเทศการสอนได้ต่อเนื่อง รองลงมาคือ ผู้นิเทศขาดความเชี่ยวชาญในด้านเนื้อหาวิชา และขาดการส่งเสริมและสนับสนุนการนิเทศการสอนตามลำดับ

3. ด้านการประเมินผลการนิเทศการสอน

3.1 การประเมินผลการนิเทศการสอน

การวิเคราะห์ข้อมูลด้านการประเมินผลการจัดการนิเทศการสอน พบว่ามีการประเมินผลการจัดการนิเทศการสอน คิดเป็นร้อยละ 69.74 ส่วนใหญ่ผู้มีหน้าที่ประเมินผล คือ คณะกรรมการดำเนินการนิเทศการสอน ส่วนเครื่องมือที่ใช้ในการประเมินผลการนิเทศการสอน พบว่า ส่วนใหญ่ใช้แบบสังเกตการปฏิบัติงานของครู รองลงมาคือแบบประเมินตนเองของผู้นิเทศ คิดเป็นร้อยละ 27.63 และแบบประเมินขั้นตอนการดำเนินงานนิเทศ คิดเป็นร้อยละ 25 และส่วนใหญ่ใช้วิธีการประเมินแบบเป็นทางการ โดยใช้เครื่องมือต่าง ๆ

3.2 ปัญหาด้านการประเมินผลการจัดการนิเทศการสอน

ผลการวิจัยเกี่ยวกับปัญหาด้านการประเมินผลการจัดการนิเทศการสอน พบว่า โรงเรียนส่วนใหญ่มีปัญหา คิดเป็นร้อยละ 53.95 และปัญหาที่พบมากที่สุดในการประเมินผลการนิเทศการสอน คือ ขาดการนำผลการประเมินไปใช้ในการปรับปรุงพัฒนา รองลงมาคือผู้ประเมินขาดความรู้ด้านการประเมินผลการนิเทศการสอน และบุคลากรไม่เห็นความสำคัญของการประเมินผล คิดเป็นร้อยละ 9.21 เท่ากัน

ตอนที่ 3 ผลการวิเคราะห์เนื้อหาเกี่ยวกับข้อเสนอแนะ พบว่า ด้านการเตรียมการก่อนการนิเทศการสอน ส่วนใหญ่มีการเสนอแนะให้จัดประชุมกรรมการนิเทศการสอนเพื่อชี้แจงแนวปฏิบัติ ส่วนด้านการดำเนินการนิเทศการสอนนั้น พบว่ามีการเสนอแนะให้สร้างความตระหนักในการดำเนินการอย่างต่อเนื่อง การเก็บข้อมูลที่เป็นจริง และด้านการปฏิบัติหลังการนิเทศการสอน พบว่า ส่วนใหญ่มีข้อเสนอแนะให้ครูนำผลการนิเทศไปพัฒนาตนเอง

การอภิปรายผล

จากผลการวิจัยการศึกษาสภาพและปัญหาการดำเนินการนิเทศการสอนของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 1 กลุ่มที่ 2 มีผลการวิจัยที่น่าสนใจที่จะนำมาอภิปรายผล ดังต่อไปนี้

การดำเนินการนิเทศการสอน

ด้านการเตรียมการนิเทศการสอน

1. การแต่งตั้งคณะกรรมการดำเนินการนิเทศการสอน

การวิจัยพบว่า โรงเรียนมีการแต่งตั้งคณะกรรมการดำเนินการนิเทศการสอนโดยส่วนใหญ่เป็นกรรมการชุดเดียวกับคณะกรรมการวิชาการของโรงเรียน มีการคัดเลือกคณะกรรมการโดยส่วนใหญ่พิจารณาเลือกผู้มีประสบการณ์สอนนาน เพราะศาสตร์การนิเทศเป็นศาสตร์ที่ต้องใช้ประสบการณ์ที่สั่งสม เพื่อวิเคราะห์พฤติกรรม ลักษณะ และวิธีการสอนของครู อันจะเป็นผลให้สามารถพิจารณาช่วยแก้ไข้ปัญหาและหาแนวปฏิบัติที่ถูกต้องให้ครู การที่ผู้นิเทศมีประสบการณ์สอนจะทำให้มีมุมมองกว้างและแสดงให้เห็นถึงวุฒิภาวะของผู้นิเทศ ซึ่งสอดคล้องกับ มนูญ อรุณไพโรจน์ (2553) ที่กล่าวถึงคุณสมบัติของผู้นิเทศว่าต้องมีคุณสมบัติทางวิชาชีพโดยเป็นผู้มีความสามารถทางวิชาการ มีประสบการณ์ในการสอนมีการค้นคว้าทดลอง รู้และทำวิจัยการเรียนการสอน มีเทคนิควิธีการแนะนำและนิเทศการสอน

2. การวางแผนการนิเทศการสอน

ด้านการวางแผนการนิเทศการสอน ผลการวิจัยพบว่า ส่วนใหญ่มีการวางแผนการนิเทศการสอนกำหนดแผนงานโดยคณะกรรมการดำเนินการ โดยใช้ข้อมูลสภาพปัญหาการจัดการเรียนการสอนในโรงเรียนประกอบการวางแผน ผู้วิจัยเห็นว่าสิ่งที่โรงเรียนใช้ข้อมูลสภาพปัญหาการเรียนการสอนในโรงเรียนเป็นข้อมูลประกอบการพิจารณากำหนดกรอบแผนการนิเทศ เป็นแนวคิดที่ถูกต้องและสำคัญ อันจะทำให้แก้ไข้ปัญหาได้ตรงจุด และพัฒนาครูอย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งสอดคล้องกับ Hoy & Syht (1987, as cited in DiPaoli & Hoy, 2014) ที่กล่าวว่า การวางแผนการนิเทศควรมุ่งเน้นการวินิจฉัยปัญหา มีขั้นตอนได้แก่ 1) Identify Problem เป็นการระบุขอบเขตของปัญหา 2) Diagnose Causes ค้นหาสาเหตุที่ทำให้เกิดปัญหา และ 3) Develop Action Plans เป็นการพัฒนาวิธีการหรือหาทางเลือกที่เหมาะสม

3. การเตรียมเครื่องมือในการนิเทศการสอน

ด้านการเตรียมเครื่องมือในการนิเทศการสอน งานวิจัยพบว่า ส่วนใหญ่ใช้เครื่องมือแบบผสมผสานทั้งเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ เพราะการใช้เครื่องมือแบบผสมผสานช่วยให้สามารถเก็บข้อมูลได้อย่างครอบคลุมและมีประสิทธิภาพ ผู้วิจัยเห็นว่า เครื่องมือการนิเทศที่เหมาะสมกับบริบทจะทำให้การนิเทศการสอนมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับเครื่องมือการสังเกตการสอนของ วชิรา เครือคำอ้าย (2558) กล่าวว่า เครื่องมือชนิดนี้เป็นการบันทึก

การสังเกตการสอนที่มีการบันทึกเชิงปริมาณในลักษณะของความถี่ หรือจำนวนครั้งของพฤติกรรมที่ผู้รับการนิเทศแสดงออกมาในขณะที่จัดการเรียนรู้ ร่วมกับการบันทึกข้อมูลรายละเอียดเพิ่มเติมในประเด็นสำคัญ

4. ปัญหาการเตรียมการนิเทศ

ปัญหาที่พบส่วนใหญ่ คือ ไม่สามารถจัดตารางเวลาในการนิเทศการสอนให้เหมาะสมกับภาระงานของครู และผู้นิเทศ เนื่องจากผู้นิเทศและครูไม่มีเวลามากพอสำหรับการนิเทศ เพราะปัจจุบันภาระงานของครูในโรงเรียนมีมาก ทั้งภาระงานสอน และภาระอื่นนอกเหนือจากงานสอน ประกอบกับการจัดตารางสอนเป็นการจัดตั้งแต่ก่อนเปิดภาคเรียน โรงเรียนบางแห่งยังไม่ได้แต่งตั้งคณะกรรมการดำเนินการนิเทศการสอนอย่างเป็นรูปธรรม ทำให้ไม่สามารถกำหนดตารางเวลาให้เหมาะสม ทั้งนี้ปัญหาดังกล่าวสอดคล้องกับงานวิจัยของ ราชัน กุญรัมย์ (2554) ที่ว่า ปัญหาด้านการวางแผนการนิเทศ ในสถานศึกษา ได้แก่ การนิเทศไม่ตรงตามปฏิทิน ครูมีภารกิจ วางแผนไว้แต่ไม่ได้ปฏิบัติตามแผน

ด้านการดำเนินการนิเทศการสอน

1. เทคนิควิธีการนิเทศการสอน

งานวิจัยพบว่า ส่วนใหญ่มีการใช้เทคนิควิธีการสังเกตการสอน เพราะการใช้วิธีการสังเกตการสอนเป็นวิธีการที่สามารถปฏิบัติได้จริง เก็บรวบรวมข้อมูลที่เกิดขึ้นจริงในห้องเรียน ทั้งนี้ข้อมูลที่บันทึกจากการสังเกตการสอนจะทำให้เห็นปัญหาที่เกิดขึ้นในห้องเรียนอย่างชัดเจน ทำให้แก้ปัญหาได้ถูกต้องเหมาะสม ผู้วิจัยมีความเห็นว่าการสังเกตการสอนเป็นวิธีที่ปฏิบัติได้ในทุกบริบทโรงเรียน ซึ่งสอดคล้องกับกระบวนการนิเทศการสอนของ Acheson and Gall (1997) ที่กล่าวถึงการสังเกตการสอนว่า การสังเกตการสอนต้องดำเนินการด้วยกระบวนการที่มีการวางแผน กำหนดแนวทางและวิธีการสังเกตการสอนที่เหมาะสม และมีวิธีการให้ข้อมูลย้อนกลับ และสอดคล้องกับ มนูญ อรุณไพโรจน์ (2553) ที่กล่าวถึงเทคนิคของการสังเกตการสอนว่าเป็นเทคนิคที่จะช่วยพัฒนาการเรียนการสอนได้อย่างตรงจุดมากที่สุด ผู้นิเทศต้องทำความเข้าใจ ให้ครูยอมรับและเปิดกว้างในการพัฒนาตนเอง โดยผู้นิเทศต้องมีเครื่องมือที่เป็นระบบจะช่วยให้ครูได้แนวทางที่ชัดเจนในการปรับปรุงการเรียนการสอน

2. ข้อมูลที่ต้องรวบรวมจากการนิเทศการสอน

งานวิจัยพบว่า ส่วนใหญ่รวบรวมวิธีการและกระบวนการสอน เพราะหัวใจสำคัญของการสอนคือวิธีการถ่ายทอดความรู้ให้ผู้เรียนเข้าใจและสามารถนำความรู้ไปใช้ได้เหมาะสมกับสถานการณ์ การออกแบบการสอนจึงเป็นสิ่งสำคัญสำหรับครู ซึ่งผู้วิจัยเห็นว่า การนิเทศการสอนโดยเก็บข้อมูลเกี่ยวกับวิธีการและกระบวนการต้องพิจารณาทั้ง ลำดับขั้นตอนและความถี่ของพฤติกรรมจึงจำเป็นต้องเลือกใช้เครื่องมือที่เหมาะสม สอดคล้องกับที่ วิชา เครื่องคำอ้าย (2558) กล่าวถึงข้อมูลที่เก็บโดยใช้เครื่องมือต่าง ๆ ได้แก่ เครื่องมือเชิงปริมาณ ใช้บันทึกว่าขณะสอนครูและนักเรียนแสดงพฤติกรรมใดบ้าง ลักษณะที่พฤติกรรมที่ครูและนักเรียนแสดงออกมามีจำนวนความถี่มากน้อยเพียงใด และเครื่องมือเชิงคุณภาพใช้บันทึกข้อมูลที่ละเอียดครบถ้วนในทุก ๆ ขั้นตอน

3. วิธีการส่งเสริมและสนับสนุนการดำเนินการนิเทศการสอน

ด้านวิธีการส่งเสริมและสนับสนุนการดำเนินการนิเทศการสอน งานวิจัยพบว่า ส่วนใหญ่เป็นการให้คำปรึกษาแนะนำ เพราะการให้คำปรึกษาแนะนำเป็นวิธีการที่แสดงให้เห็นความต้องการที่จะช่วยเหลือพัฒนาครูอย่างแท้จริง โดยเรื่องที่ให้คำปรึกษาหมายรวมถึงทุกเรื่องที่เกิดขึ้นในห้องเรียนและรวมถึงการปฏิบัติงาน ซึ่งสอดคล้องกับวิชา เล่าเรียนดี (2556) ที่กล่าวถึงขั้นกระบวนการนำ (Leading Processes) เป็นกระบวนการนำบุคคลต่าง ๆ ในการทำงาน ประกอบด้วย การตัดสินใจเกี่ยวกับเรื่องต่าง ๆ ให้คำปรึกษาแนะนำ สร้างแรงจูงใจในการทำงาน สื่อสารเพื่อความเข้าใจในขณะทำงาน และสอดคล้องกับเก็กนก เอื้อวงศ์ (2555) ระบุไว้ว่า หากใช้กระบวนการนิเทศเพื่อพัฒนาครู

และผู้ปฏิบัติงานจะทำให้ได้ผลสำเร็จของงานตามที่ตั้งเป้าหมายไว้ โดยผู้นิเทศให้คำปรึกษาแนะนำและเสริมสร้างขวัญกำลังใจให้ครู

4. การนิเทศติดตามผลการดำเนินการนิเทศการสอน

งานวิจัยพบว่า วิธีการติดตามผลการดำเนินการนิเทศการสอน ส่วนใหญ่ใช้การบันทึกผลหลังจากการสังเกตการสอน มีการให้ข้อมูลสะท้อนกลับ (Feedback) แก่ครูโดยแจ้งด้วยวาจาเป็นรายบุคคล ทั้งนี้การบันทึกผลหลังการสังเกตการสอนจะทำให้ได้ข้อมูลที่เป็นข้อเท็จจริง เมื่อนำมาวิเคราะห์จะต้องให้ข้อมูลสะท้อนกลับที่โรงเรียนส่วนใหญ่ใช้วิธีการแจ้งด้วยวาจาเป็นรายบุคคล เป็นวิธีการที่เหมาะสมเนื่องจากการแจ้งด้วยวาจาเป็นการอธิบายสะท้อนสิ่งที่สังเกตได้ เป็นการให้เกียรติครูผู้รับการนิเทศซึ่งสอดคล้องกับที่ Harris (1985) ได้กล่าวถึงกิจกรรมหลังการสังเกตการสอน (Post-observation Activities) ว่ามีขั้นตอนคือ 1) การบันทึกผลหลังการสังเกตการสอน 2) วิเคราะห์ข้อมูลที่บันทึกเพื่อการสื่อสารกับครู 3) รวบรวมข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับสถานการณ์ในห้องเรียน 4) ให้ข้อมูลสะท้อนกลับแก่ครู 5) แลกเปลี่ยนความคิดเห็น ประเมินค่า และตัดสินใจ และ 6) วางแผนการพัฒนาขั้นตอนต่อไป

5. ปัญหาด้านการดำเนินการนิเทศ

การวิจัยพบว่า ปัญหาส่วนใหญ่ที่พบคือ ผู้นิเทศมีภาระงานมากจึงไม่สามารถนิเทศการสอนได้ต่อเนื่อง เพราะภาระงานของครูมีทั้งงานสอนและงานอื่นนอกเหนือจากงานสอน และส่วนมากผู้นิเทศได้รับมอบหมายงานพิเศษ และมีหน้าที่รับผิดชอบในการดูแลงาน โดยส่วนใหญ่เป็นหัวหน้างานหรือหัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ จึงทำให้ไม่สามารถนิเทศการสอนได้ต่อเนื่อง ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของสำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา (2552, อ้างถึงใน เกื้อกนก เอื้อวงศ์, 2555) พบว่า การนิเทศยังไม่เข้มแข็ง แม้สถานศึกษาแต่ละแห่งได้จัดให้มีการนิเทศโดยใช้วิธีการนิเทศที่แตกต่างกัน แต่การนิเทศยังขาดความต่อเนื่องและไม่เป็นระบบเท่าที่ควร

ด้านการประเมินผลการจัดการนิเทศการสอน

1. ผู้ประเมินผลการจัดการนิเทศการสอน

ด้านผู้ประเมินผลการจัดการนิเทศการสอน งานวิจัยพบว่า ส่วนใหญ่ผู้ประเมินเป็นคณะกรรมการดำเนินการนิเทศการสอน เนื่องจากเป็นผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องโดยตรงและรู้กระบวนการจัดการนิเทศการสอนทั้งหมด ทำให้ประเมินผลได้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์และประเมินได้ครอบคลุมทุกองค์ประกอบ สอดคล้องกับที่ ชาญชัย อาจินสมาจาร (2554) กล่าวถึงการประเมินผลการจัดการนิเทศการสอนว่า อาจกระทำโดยบุคคลที่มีหน้าที่รับผิดชอบต่อการจัดโปรแกรมหรืออาจกระทำโดยหน่วยงานภายนอกหรือเจ้าหน้าที่ที่มีความสามารถ

2. ด้านเครื่องมือที่ใช้ในการนิเทศ

เครื่องมือที่ใช้ในการประเมินผลการนิเทศการสอนพบว่า ส่วนใหญ่ใช้แบบสังเกตการปฏิบัติงานด้านการสอนของครูเพราะการสังเกตเป็นวิธีการที่ได้ข้อมูลที่เกิดขึ้นในสภาพจริง และครอบคลุมในประเด็นต่าง ๆ ที่กำหนด ซึ่งสอดคล้องกับ วุฒรา เล่าเรียนดี (2556) ที่กล่าวว่า การประเมินผลการจัดการนิเทศการสอนประกอบด้วย การตรวจสอบการปฏิบัติงานโดยตัดสินเกี่ยวกับผลการปฏิบัติงาน วัดและประเมินพฤติกรรมในการปฏิบัติงานและทำการวิจัยผลการปฏิบัติงาน

3. ด้านวิธีการประเมินผลการนิเทศการสอน

งานวิจัยพบว่า วิธีการประเมินผลการนิเทศการสอนส่วนใหญ่ เป็นการประเมินแบบเป็นทางการโดยใช้เครื่องมือต่าง ๆ เพราะการประเมินแบบเป็นทางการทำให้ได้ข้อมูลที่เป็นจริง ทั้งยังมีแนวทางปฏิบัติที่ชัดเจน สามารถกระทำได้อย่างเป็นระบบตั้งแต่การแต่งตั้งคณะกรรมการ การวางแผน การจัดทำเครื่องมือการประเมินลงมือประเมิน และสรุปรายงานผล สอดคล้องกับที่ ชาญชัย อาจินสมาจาร (2554) กล่าวถึงการประเมินแบบเป็น

การทางการ (Formal Evaluation) ว่ามีความสมบูรณ์ มีความเที่ยงตรง และเชื่อมั่น มีการใช้เทคนิคทางสถิติในการประเมิน ใช้เครื่องมือและข้อมูลที่ได้เก็บรวบรวมมาวิเคราะห์

4. ปัญหาด้านการประเมินผลการนิเทศการสอน

งานวิจัยพบว่า ปัญหาส่วนใหญ่คือ ขาดการนำผลการประเมินไปใช้ในการปรับปรุงพัฒนา เพราะครูไม่ตระหนักถึงความสำคัญและเป้าหมายของการนิเทศการสอน อีกทั้งขาดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้เกี่ยวกับผลการประเมินจึงทำให้ไม่มีการต่อยอดนำผลไปใช้พัฒนา สอดคล้องกับงานวิจัยของณัฐกานต์ รัชชะ อานันท์ ทาปทา และ สุวิมล โพธิ์กลิ่น (2561) ว่าปัญหาด้านการประเมินผลการนิเทศที่พบคือ โรงเรียนมีการนำข้อมูลที่ได้จากการประเมินไปใช้ในการปรับปรุงแก้ไขและพัฒนาการนิเทศมีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดและยังสอดคล้องที่วชิรา เครือคำอ้าย (2558) กล่าวถึงเรื่องปัญหาด้านขาดการนำผลการประเมินการนิเทศของครูมาแลกเปลี่ยนเรียนรู้ว่าไม่มีการถอดบทเรียนและนำมาใช้จริง

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งนี้

1. โรงเรียนควรหาแนวทางในการส่งเสริม พัฒนาความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการนิเทศการสอนทั้งในเรื่องของกระบวนการนิเทศแบบครบวงจร ตลอดจนเทคนิคและทักษะในการนิเทศให้แก่คณะกรรมการดำเนินการนิเทศการสอน
2. โรงเรียนควรดำเนินการประเมินผลการจัดการนิเทศอย่างต่อเนื่อง และนำผลการประเมินไปใช้เป็นข้อมูลในการหาแนวทางปรับปรุงพัฒนาการเรียนการสอนของครู

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรศึกษาเกี่ยวกับแนวทางหรือนวัตกรรมที่สามารถแก้ไขปัญหการนิเทศการสอนที่พบเพื่อพัฒนาระบบการนิเทศให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น
2. ควรศึกษาการดำเนินการนิเทศของโรงเรียนที่ประสบความสำเร็จในการจัดการเรียนการสอนเพื่อเปรียบเทียบผลและวิเคราะห์ปัจจัยที่มีผลต่อการนิเทศการสอน

รายการอ้างอิง

ภาษาไทย

- กลุ่มวัดและประเมินผล สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1. (2561). *ผลสอบ O-net*. สืบค้นจาก <https://sites.google.com/a/sesao1.go.th/eva62/rayngan/phl-sxb-o-net-2560>.
- เก็จนก เอื้อวงศ์. (2555). *การนิเทศในสถานศึกษา*. สืบค้นจาก <https://mystou.wordpress.com/2012/02/23503-8-t.pdf>.
- คณะกรรมการปฏิรูปการศึกษาของที่ประชุมอธิการบดีแห่งประเทศไทย. (2557). *การปฏิรูปการศึกษา*. สืบค้นจาก https://www.parliament.go.th/ewtcommittee/ewt/edu/download/article/article_20141127130525.pdf.
- ชาญชัย อาจินสมจาร. (2554). *การนิเทศการสอนแผนใหม่*. กรุงเทพมหานคร: สถาบันเพื่อความก้าวหน้าทางวิชาการ.
- ณัฐกานต์ รัชชะ, อานันท์ ทาปทา, และ สุวิมล โพธิ์กลิ่น. (2561). การศึกษาสภาพ ปัญหาและแนวทางการนิเทศภายในโรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 29. *วารสารราชธานีนวัตกรรมทางสังคมศาสตร์*, 2(11), 41-52.
- มนูญ อรุณไพโรจน์. (2553). *ประมวลสาระชุดวิชาการนิเทศการสอนในระดับประถมศึกษา เล่มที่ 12-15*. กรุงเทพมหานคร: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.

ราณี กุญรัมย์. (2554). ปัญหาและแนวทางการนิเทศภายในโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาบุรีรัมย์ เขต 2. (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารการศึกษา, มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์). สืบค้นจาก <http://dspace.bru.ac.th/xmlui/handle/123456789/2562>

วชิรา เครือคำอ้าย. (2558). ตำราการนิเทศการศึกษา. เชียงใหม่: ส. การพิมพ์.

วัชร เล่าเรียนดี. (2556). ศาสตร์การนิเทศการสอนและการโค้ช (พิมพ์ครั้งที่ 12). กรุงเทพมหานคร: คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร.

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1. (2560). ประกาศสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 1 เรื่อง การแบ่งโซนแข่งขัน. กรุงเทพมหานคร: สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 1.

สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา. (2559). รายงานผลการประเมินคุณภาพภายนอก. สืบค้นจาก <http://aqa.onesqa.or.th/SummaryReport.aspx>.

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2560). แผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560 – 2579. กรุงเทพมหานคร: พรินทวนกราฟฟิค.

อัญชลี ธรรมะวิจิตร. (2552, 11 มีนาคม). การนิเทศการศึกษา. สืบค้นจาก <http://panchalee.wordpress.com/2009/03/30/supervision>.

ภาษาอังกฤษ

Acheson, A., and Gall, M. D. (1997). *Techniques in the clinical supervision of teachers preservice and inservice applications* (4th Ed.). New York: Longman.

Harris, B. M. (1985). *Supervision Behavior in Education* (3rd Ed.). New Jersey: Prentice-Hall.

DiPaoli, F. & Hoy, K. (2014). *Improving instruction through supervision, evaluation, and professional development*. North Carolina: Information Age Publishing.